

EJLER HAUGSTED: AARHUSEGNEENS HISTORISKE MINDER.

Aarhus. 1925. 19 S.

Bibliotekar Haugsted har en sjælden Evne til at give et fortættet, skarpt og klart Billede af Rigets Historie, belyst ved den enkelte Egns Minder. Ligesom man i 70'erne satte det som Maal for Naturalismen at skildre Livet set fra et Hjørne af Naturen, saaledes evner H. her i denne lille, fine Bog i et dæmpet Sprog, der til Tider hæver sig op til Prosalyrik, men aldrig bliver kunstlet, at lade os se Rigshistoriens store Linjer fra den gamle lune Krog mellem Djurslands Næs og Aaens Os.

Vi saae det ogsaa nylig i Foredraget fra Kerteminde om Herregaard og Landsby. Man mærkede bag Ordene den dybe Fortrolighed med Emnet, man skal nemlig være fuldkommen overlegen over dette store, betydningsfulde Emne, for at kunne give sin Viden denne afklarede Form, saaledes at trods Knapheden alle væsentlige Træk kommer med. Det var et mønsterværdigt Foredrag.

Ligeledes er denne lille, stilfulde Bog et Mønster paa god, i aller bedste Forstand folkelig Fremstilling. Mangen Lokalhistoriker, der ikke kan se Skoven for lutter Træer, vilde have godt af at læse den, og enhver Historiker maa misunde dens Forfatter den luftige, afklarede, dæmpede Stil der er over Bogen, spinkel og fin, men vel egnet til at vække den vemodige og inderlige Stemning, hvoraf Sansen for Fortidens Minder, og Sind til at værne dem vel, har sit Udspring.

H. P. HANSEN: KLOGE FOLK I VESTJYLLAND. Holstebro
Struer Lemvig Egnen. Gyldendal. 1925. 216 S.

Man bliver strax venlig stemt, naar man tager Konservator Hansens Bog i Haanden. Et smukt, afdæmpet Omslag med Billedet af den gamle Troldmand Kjeld Bjergs mærkelige skarpe Fugleansigt, med den gamle Bonde-Frisure, Pandehaar og opstaaende Krøller ved Ørene. Saa kommer Svindleren Laust Glavind i al sin Pragt: Den graa Certosabat koket paa Snurr, flere Rader Sølvknapper, Ørenringe, Guldriller, stenpnydede Ringe

paa alle Fingre og sin vældige Merskumspibe i Haanden — et fortræffeligt Billede!

Læser man saa i Bogen, saa griber man sig Gang paa Gang i at le himmelhøjt over alle de pudsige, jyske Anekdoter. Den bidske Glavind, den grove Kjæn Krathus, den naive, altid halveller helfulde Pæ Towt, den fingersnilde, rare Peder Christian Grummesgaard, og den gamle knirkende Storbonde Kjeld Bjerg i Lomborg — alle staar de lyslevende for en, deres Ydre, deres Tale, deres Tankegang.

Først efter at have tilbragt et Par fornøjelige Timer med at læse denne livlige Bog, som ikke mindst oplives ved Forfatterens eget, stilfærdige vestjyske Lune imellem Linjerne, først saa opdager man, hvilket vældigt Arbejde, der er gemt i Bogen. Alle Troldfolkenes Personalia er efterforsket i Arkiverne, og hvormange Forhør har Forf. ikke maattet afholde, hvormange Mennesker har han ikke maattet udspørge, før denne rige Samling af Oplysninger kunde bringes frem?

H. P. Hansen kender til Bunds Egnen og dens Folk, det har han i sine tidligere Bøger givet ligesaa gode Beviser for; men i Lune og Humør overgaar næsten denne Bog de tidligere, og den vil uden Tvivl vinde ham mange Venner i vide Krese.

Det kan ikke nok paaskønnes, at Bogen er forsynet med et fortræffeligt Person- og Sagregister: Gid alle den Slags Bøger var det!

NIELS BLICHER: TOPOGRAPHIE OVER VIUM PRÆSTEKALD. Ny Udgave ved Søren Vasegaard. 1924. Woel. 205 S.

Denne gamle fortræffelige Sognebeskrivelse af Blichers Far fra 1795 har i mange Aar været en stor Sjældenhed paa Bogmarkedet, og man maa derfor takke Hr. Vasegaard, fordi han atter har gjort den tilgængelig, og derved til sine tidligere store Fortjenester af Blicher-Forskningen — især som Forfatter af de ypperlige litterære og teksthistoriske Undersøgelser i »Nordlys-Perioden i Blichers Digtning« — nu ogsaa har føjet denne.